

Sygn. akt IV U 2538/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2013r.

Sąd Okręgowy w Elblągu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR del. do SO Maria Ewa Czapiewska

Protokolant: st.sekr.sądowy Ewa Wawrzyniak

po rozpoznaniu w dniu 08 marca 2013r. w Elblągu

na rozprawie sprawy

z odwołania W. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.

z dnia 30/08/2012 r. znak: (...)

o prawo do emerytury

I. oddala odwołanie.

II. zasądza od ubezpieczonego W. D. na rzecz pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. kwotę 60,00 zł. / sześćdziesiąt złotych / tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt. IV U 2538/12

UZASADNIENIE

Ubezpieczony W. D. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. z dnia 30.08.2012r. znak: (...), którą organ rentowy odmówił mu prawa do emerytury. W uzasadnieniu odwołania wskazał, iż w okresie od 08.08.1977r. do 09.04.1980r. pracował w (...) w L., zaś od 10.04.1980r. do 31.03.1991r. w Zakładzie Rolnym (...), a od 01.04.1991r. do 30.06.1993r. w (...) S., do którego należała również Mieszalnia P.. Ubezpieczony podniósł ponadto, że we wszystkich tych okresach praca jego polegała na kontroli i dozorze inżynieryjno - technicznym przy produkcji roślinnej i zwierzęcej. Ponadto wskazał, iż prace swoją wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy, a wielokrotnie także w niedzielę i święta czy nawet w porze nocnej oraz stale ta samą.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. wniósł o oddalenie odwołania. Pozwany w uzasadnieniu swojego stanowiska wskazał, iż odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury, gdyż na dzień na dzień 01.01.1999r. ubezpieczony nie udokumentował 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Natomiast pozwany nie kwestionował ukończenia przez ubezpieczonego wymaganego wieku 60lat, rozwiązania stosunku pracy, nie przystąpienia do OFE oraz posiadania 25 letniego stażu pracy. W ocenie pozwanego ubezpieczony nie wykazał, aby w okresach: 08.08.1977r. do 09.04.1980r., 10.04.1980r. do 31.03.1991r. i 01.04.1991r. do 30.06.1993r. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace różne przy kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno -techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie A zgodnie z wykazem A Dział XIV poz.24 pkt1 zał. Nr 1 do zarządzenia nr 16 Min. Rolnictwa Leśnictwa i (...) Żywnościowej z dnia 31.03.1988r.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Niespornym było, iż ubezpieczony udowodnił 25-letni okres składkowy i nieskładkowy, a także że na dzień wydania zaskarżonej decyzji nie pozostawał w stosunku pracy oraz nie przystąpił do Otwartego Funduszu Emerytalnego. Ponadto bezspornym było, że ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny - 60 lat.

Ubezpieczony w okresie od 08.08.1977r. do 09.04.1980r. pracował w (...) w L., jako kierownik tego gospodarstwa / niesporne, a nadto dowód: świadectwo pracy k.5 plik rentowy akt pozwanego/

W okresie od 10.04.1980r. do 31.03.1991r. ubezpieczony pracował w pełnym wymiarze czasu pracy Państwowym Gospodarstwie Rolnym w (...) - Zakładzie Rolnym (...) na stanowisku kierownika zakładu, a następnie dyrektora. / niesporne, a nadto dowód: świadectwo pracy – akta z archiwum/

Następnie od 01.04.1991r. do 30.06.1993r. w Gospodarstwie Rolnym Skarbu Państwa w S., gdyż począwszy od 1 lipca 1993r. z ubezpieczonym zawarto już umowę o tymczasowy zarząd (...) w S.. Ubezpieczony pracował tam na stanowisku dyrektora zakładu. /niesporne, a nadto dowód: umowa akta z archiwum/

Pracodawca Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w O. wystawiła ubezpieczonemu świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach w okresie od 10.04.1991r. do 30.03.1991r. i od 01.04.1991r. do 30.06.1993r. na stanowisku kierownika i dyrektora zakładu rolnego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy bezpośrednio przy stanowiskach wymienionych w wykazie- kontrola i dozór inżynieryjno-techniczny tj. wykaz A dział XIV poz 24 pkt.1 wykazy stanowiącego załącznik do Zarządzenia nr 16 Min. Roln. i Gospod. Żywnościowej z dnia 31.03.1988r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, uprawniających do niższego wieku emerytalnego, wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej(Dz. Urz. Min.Roln. i Gospod. Żywnościowej nr 2 poz.4)./dowód: świadectwa k.2 i 3 plik emerytalny akt pozwanego/

W okresie swojej pracy w (...) w L. ubezpieczonemu, jako kierownikowi gospodarstwa podlegała całość prac wykonywanych w tym gospodarstwie, które zajmowało się produkcją roślinną i nasiennictwem, a w szczególności uprawą wszystkich rodzajów zbóż i ziemniaka. Gospodarstwo to specjalizowało się w produkcji materiału siewnego, czyli wykonywano różne prace z tym związane poczynając od zakładania specjalnych pól przez ich odpowiednie przygotowanie, potem sadzenie, selekcję, przerób w magazynach i suszarniach, a następnie workowanie i odstawa do sprzedaży. Ponadto do gospodarstwa należały też folwarki w S. i G., gdzie była produkcja zwierzęca tj. bukaciarnia i krowy. W Gospodarstwie było zatrudnionych około 70 osób, gdyż latach 70-ych warunki pracy były prymitywne w stosunku do obecnych w rolnictwie. Ubezpieczony rozpoczynał swoją pracę już od wczesnych godzin rannych, bowiem udój rozpoczynał się już o godzinie 4-jej rano, zaś o godzinie 6-jej było już zebranie pracowników, któremu przewodniczył. Ubezpieczony nadzorował praktycznie wszystkie prace, jakie były wykonywane w gospodarstwie. Oznaczało to, iż dozorował on między innymi prace dojarzy nie tylko przy samym udoju, ale także usuwaniu obornika czy ługowania słomy, traktorzystów, kombajnistów (w tym i co do ilości zmłóconego zboża wypisując stosowne kartki dla magazyniera) , pracowników polowych, magazyniera, a nawet więźniów, którzy również w tym gospodarstwie pracowali. Ponadto pracowników warsztatu tj. mechaników, spawaczy, kowala oraz brygadzysty, któremu ci pracownicy bezpośrednio polegali. W Gospodarstwie była bowiem grupa remontowo- budowlana w skład, której wchodził obok mechaników także stolarze, cieśle i czy murarze i która wykonywała usługi na rzecz innych gospodarstw czy folwarków. Ubezpieczony dozorował bowiem i kontrolował między innymi prace związane z przygotowaniem pól do zasiewów, sami zasiewami oraz zbiorami. Nadto przygotowaniem zboża do zasiewów w postaci zaprawiania go środkami chemicznymi metoda na sucho i mokro, czy opryskami, kiedy sprawdzał i dobierał nie tylko rodzaj środka chemicznego, ale i jego dawkę oraz kontrolował sposób ich wykonywania. Identycznie przy akcji żniwnej czy wykopkach „praktycznie wszystko było na jego głowie” poczynając od samych zbiorów, poprzez suszenie zbóż w magazynach czy też selekcję ziemniaków oraz ich kopcowanie, a następnie przygotowanie do sprzedaży. Poza tym musiał zajmować się sprawami związanymi z zaopatrzeniem, gdyż w zakładzie nie było zaopatrzeniowca i dotyczyło to także części zamiennych czy też mialu do kotłowni. W sytuacji na przykład awarii sprzętu na polu musiał nie tylko

dowieźć mechanika, ale także zorganizować części niezbędne do naprawy. Gospodarstwo posiadało własną kotłownię, która ogrzewano osiedle i w której pracowało kilku palaczy a ich pracę dozorował ubezpieczony. Ubezpieczony dozorował również wszystkie dostawy nawozów chemicznych i paliw do Gospodarstwa, a nadto często był obecny przy tankowaniu, aby wyeliminować nieprawidłowości z tym związane. Ponadto pilnował terminów ważności nawozów czy środków chemicznych oraz odpowiedniego ich składowania. W Gospodarstwie był również grupa melioracyjna, do której zadań należało ręczne bagrowanie rowów i ubezpieczony także te prace nadzorował. W zakładzie byli co prawda brygadziści, ale ono odpowiadali za dany wycinek pracy, zaś ubezpieczony dozorował całość prac tj. nie tylko ich ale i wszystkich pozostałych pracowników. Ubezpieczony w tym okresie pracował co do zasady do wieczora, a w okresie żniw to praktycznie całodobowo. W tym okresie w biurze pracowała tylko jedna księgowa, która przygotowywała ubezpieczonemu dokumenty księgowe. /dowód: zeznania świadków: J. B. k.43-45, R. N. k.79-81/

Natomiast, kiedy ubezpieczony pracował w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w (...) - Zakładzie Rolnym (...), który to zakład również zajmował się produkcją roślinną i zwierzęcą, czy też kiedy był dyrektorem w Gospodarstwie Rolnym Skarbu Państwa w S. o identycznym profilu, to jak w poprzednim gospodarstwie zajmował się on nadzorowaniem wszystkich prac, jakie były w tym zakładzie wykonywane. Zakład posiadał dział produkcji roślinnej i zwierzęcej, produkcji pasz oraz techniczny, gdyż było to gospodarstwo o powierzchni ok. 1200ha, z czego większość pól była obsiewana. Poza tym były też łąki i pastwiska, bowiem były dwie obory na ponad 100 stanowisk każda, zaś trzody chlewnej było ok. 700szt. Produkcja pasz odbywała się z uprzednio zebranych zbóż na potrzeby własnego gospodarstwa oraz na zewnątrz. Praca w mieszalni zbóż trwała całodobowo, a zatrudnieni tam pracownicy fizyczni generalnie pracowali przy śrutownikach czy załadunku do worków. Nadzór ubezpieczonego polegał między innymi na zorganizowaniu pracy, czy kto kiedy i co powinien wykonać, rozdaniu jej, a następnie skontrolowaniu w jaki sposób jest ona wykonywana. Identycznie jak w uprzednim gospodarstwie ubezpieczony nadzorował prace pracowników fizycznych w tym między innymi pracowników polowych, dojarzy, oborowych, traktorzystów i operatorów różnego sprzętu mechanicznego typu opryskiwacze, sypiacz czy koparka, kombajnistów, mechaników napraw sprzętu rolniczego, czy osób pracujących przy rozładunku wagonów, gdyż musiał być obecny przy otwarciu wagonów. Poza tym magazynierów zatrudnionych do produkcji roślinnej i osobno mieszalni pasz oraz palaczy i osób wykonujących remonty oraz prace melioracyjne. Identycznie, jak uprzednio do obowiązków ubezpieczonego należało dokonywanie wszelkiego rodzaju zamówień do Zakładu. Ubezpieczony spotykał się każdego dnia z pracownikami na zbiórce o godzinie 7-ej rano, zaś wcześniej o 6-ej spotykał się ze specjalistą ds. zabezpieczenia i mechanizacji oraz specjalista ds. mechanizacji, chociaż był w pracy już wcześniej, bowiem dozorował obory. Ubezpieczony w okresie siewów nie tylko brał udział w tzw. „próbie kręconej”, aby ustalić ilość materiału siewnego, jaką należy użyć, ale także dozorował sam pobór tego materiału. W zakładzie była również mieszalnia pasz, co także dozorował ubezpieczony i dotyczyło to głównie dobrego zgrania komponentów to ich wykonania. Mieszalnia nie była zmechanizowana, pracowało w niej kilka osób, z czego jedna była odpowiedzialna za uruchamianie maszyn tam pracujących, pozostałe osoby to pracownicy fizyczni. W zakładzie był jeden magazynier, któremu polegały zarówno paliwa, jak i nawozy. Poza tym w latach 1976-1981 w Zakładzie były warsztaty mechaniczne w których pracowali mechanicy, spawacze i elektryk, gdyż naprawiali oni sprzęt typu ciągniki, kombajny, przyczepy, naczepy sprzęt uprawowy. Natomiast ci którzy byli traktorzystami, to potem byli kombajnistami. Ponadto także w tym Zakładzie były dwie kotłownie węglowa, jedna ogrzewała dwa budynki mieszkalne i domki jednorodzinne, w których pracowali pracownicy na zmiany w okresie grzewczym od jesieni do wiosny i druga przynależna do mieszalni pasz. W okresie kiedy ubezpieczony został dyrektorem Zakładu, to obok niego w biurze pracowały dwie księgowe oraz świadek M. K.. (...) zajmowały się wypłatami i fakturowaniem, ich prace nadzorował ubezpieczony, gdyż weryfikował on wszystkie dokumenty księgowe. W zakładzie był jeden brygadzysta, który zajmował się głównie pracami polowymi i którego prace nadzorował ubezpieczony. Poza tym specjalista ds. mechanizacji, który zajmował się zaopatrzeniem Zakładu w części zamiennie i naprawami bieżącymi maszyn. W związku z tym podlegali mu mechanicy, elektrycy i spawacz i którego prace także kontrolował i nadzorował ubezpieczony. Czas pracy ubezpieczonego, tak jak w poprzednim gospodarstwie to praktycznie rozpoczynanie jej o poranku często i o 4-ej rano, a kończenie w późnych godzinach nocnych, zaś w okresie żniw ubezpieczony pracował jeszcze dłużej. /dowód: zeznania świadków: S. C. k.45-47, A. S. k.47-48, M. K. k.81- /

Wnioskiem z dnia 8 sierpnia 2012r. ubezpieczony wystąpił do pozwanego o przyznanie mu prawa do emerytury. (niesporne)

W wyniku rozpoznania wniosku pozwany decyzją z dnia 30 sierpnia 2012r. znak (...) odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury, gdyż nie udokumentował on wymaganego na dzień 01.01.1999r. 15-letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych. Pozwany, bowiem nie zaliczył ubezpieczonemu do stażu pracy w szczególnych warunkach okresów od 08.08.1977r. do 09.04.1980r., od 10.04.1980r. do 31.03.1991r. i od 01.04.1991r. do 30.06.1993r. W ocenie ubezpieczonego stanowiska pracy zajmowane w tych okresach tj. kierownik i dyrektor zakładu rolnego nie mogą zostać zakwalifikowane do kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozoru inżynieryjno-technicznego. Na podstawie, bowiem przedłożonej pozwanemu dokumentacji nie było możliwym ustalenie, iż kontrola i dozór dotyczyły pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach. /dowód: decyzja k.20 akt pozwanego)

Zgodnie z przepisem art.227kpc przedmiotem dowodu są jedynie fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie, stąd poczyniono ustalenia tylko w tym zakresie.

Powyższy stan faktyczny ustalono w oparciu o dowody w postaci dokumentów prywatnych oraz urzędowych, których prawdziwości żadna ze stron nie kwestionowała, bowiem, stąd uznano je za wiarygodne i przyznano im pełną moc dowodową. Nadto nie wymagają dowodu fakty przyznane w toku postępowania przez stronę przeciwną, jeżeli przyznanie nie budzi wątpliwości wobec dyspozycji art.229kpc. Natomiast zeznania świadków zostały ocenione w oparciu o przepis art.2331§kpc. Świadkowie, to niewątpliwie osoby postronne, a mianowicie byli współpracownicy ubezpieczonego sprzed wielu lat. Zdaniem sądu, świadkowie złożyli zeznania spójne, które ze sobą korelowały i wzajemnie się uzupełniały. Sąd oczywiście wziął pod uwagę okoliczność, iż z uwagi na upływ czasu czy wzajemne relacje świadków i ubezpieczonego mogą wystąpić pewne rozbieżności i tu taka sytuacja również miała miejsce, jednak były one na tyle niewielkie, że zeznania wszystkich świadków uznano za wiarygodne. Logicznym było, iż jako byli współpracownicy ubezpieczonego posiadali stosowną wiedzę odnośnie rodzaju prac faktycznie wykonywanych przez niego w spornych okresach oraz czasu jego pracy. Należy podkreślić, iż pozwany nie przeciwstawił dowodom przedstawionym przez ubezpieczonego żadnych dowodów, które by w jakikolwiek sposób je dyskredytowały. Z tych względów przyznano zeznaniom świadków również pełną moc dowodową.

W sprawach toczących się po wniesieniu od decyzji organu rentowego obowiązuje zasada kontradiktoryjności wyrażona w art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. Zgodnie z zasadą kontradiktoryjności ciężar dowodu spoczywa na stronach postępowania cywilnego. To one, a nie sąd, są wyłącznym dysponentem toczącego się postępowania i one wreszcie ponoszą odpowiedzialność za jego wynik. Stosownie do treści art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Przepis art. 232 § 1 zd. 1 k.p.c. stanowi natomiast odpowiednio, że strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Sąd Najwyższy charakteryzując art. 232kpc, stwierdził, że na sądzie rozpoznającym sprawę nie spoczywa powinność zarządzania dochodzeń mających na celu uzupełnienie i wyjaśnienie twierdzeń stron oraz poszukiwanie dowodów na ich udowodnienie. Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa, bowiem na stronach, a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne - art. 6 k.c. (zob. wyroki SN: z dnia 17 grudnia 1996 r., I CKU 45/96, OSNC 1997, nr 5-6, poz. 76, wyrok SA w Poznaniu z dnia 29 grudnia 2003 r., I ACa 1457/03, OSA 2005, z. 3, poz.12, wyroki SN: z dnia 11 lipca 2001 r., V CKN 406/00, Lex nr 52321, z dnia 12 kwietnia 2000 r., IV CKN 22/00, Lex nr 52438).

Wobec powyższego należało zastanowić się czy ubezpieczony udowodnił fakty uzasadniające jego żądanie zmiany zaskarżonej decyzji, zaś pozwany okoliczności uzasadniające jego wniosek o oddalenie odwołania.

Z treści art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) wynika, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego, wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, z

zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a i 50e i 184. W cyt. art. 184 ust.1 ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (art. 184 ust.2.).

Wobec przyznania, przez pozwanego, iż ubezpieczony osiągnął w/w wiek emerytalny, a także posiada odpowiedni okres ubezpieczeniowy oraz nie pozostaje w stosunku pracy i nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, uznano iż ubezpieczony udowodnił na podstawie art. 229kpc spełnienie tych przesłanek. Z tego względu do rozważenia pozostała jedynie kwestia spełnienia przez ubezpieczonego ostatniej niezbędnej przesłanki, o której mowa w cyt. § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43), a mianowicie wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu tego rozporządzenia, czyli prac wymienionych w Wykazie A stanowiącym załącznik do tego rozporządzenia. Wówczas, bowiem wystarczającym do nabycia prawo do emerytury jest łączne spełnienie warunków w postaci: osiągnięcia wieku emerytalnego wynoszącego 60 lat dla mężczyzn oraz wymaganego okres zatrudnienia - 25 lat liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia (§3 ww. rozporządzenia), w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. W myśl § 2 ust. 1 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Innymi słowy decydująca przy analizie charakteru pracy ubezpieczonej jest możliwość jej zakwalifikowania pod jedną z pozycji wspomnianego załącznika do rozporządzenia. Ponadto w świetle art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS pracami w szczególnych warunkach nie są wszelkie prace wykonywane w narażeniu na kontakt z niekorzystnymi dla zdrowia pracownika czynnikami, lecz jedynie takie, które zostały rodzajowo wymienione w powołanym rozporządzeniu na co wskazuje przepis § 1 ust. 1 tego rozporządzenia stanowiący, że akt ten ma zastosowanie do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia. Przyznając zatem rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. zasadniczą rolę w kwalifikowaniu prac w szczególnych warunkach należy podkreślić, że w świetle przepisów wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia, wyodrębnienie prac ma charakter stanowiskowo-branżowy. Pod pozycjami zamieszczonymi w kolejnych działach wykazu wymieniono bowiem konkretne stanowiska przypisane danym branżom, uznając je za prace w szczególnych warunkach uprawniające do obniżonego wieku emerytalnego Taki sposób kwalifikacji prawnej prac nie jest przypadkowy, albowiem specyfika poszczególnych gałęzi przemysłu i branż determinuje charakter świadczonych w nich prac oraz warunki w jakich są wykonywane, ich uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia. Nie jest zatem możliwe dowolne i swobodne wiązanie konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały one przypisane w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2010 r. II UK 21/10)./z uzasadnienia SA w Katowicach z dnia 17.01.2013r. III AUa 849/12/

Zgodnie z § 2 ust. 2 cyt. rozporz. z dnia 07.02.1983r. wymagany jest, aby okresy pracy w szczególnych warunkach zostały potwierdzone przez zakład pracy w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub też w „zwykłym” świadectwie pracy z odpowiednią adnotacją. Jednakże świadectwo pracy nie ma mocy wiążącej zarówno dla organu rentowego, jak i dla sądu, albowiem nie jest ono dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej, a tylko dokumenty wydane przez te organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo poświadczane. W postępowaniu sądowym świadectwo pracy traktuje się jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi jedynie dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Oznacza to, iż dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej. Poza tym umożliwia to, co do zasady ubezpieczonym wykazanie również innymi dowodami, że stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywali pracę w szczególnych warunkach. Tym bardziej, że zgodnie z utrwalonym w judykaturze poglądem, w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie okresów zatrudnienia także w oparciu o inne dowody niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy. Postępowanie dowodowe przed sądem rozpoznającym sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych jest bowiem regulowane przepisami Kodeksu postępowania cywilnego z uwzględnieniem dążenia do pełnego wyświetlenia podłoża sprawy oraz wszechstronnego rozważenia wszystkich kwestii spornych. Nie są wyłączone - w związku ze staraniami o ustalenie prawa do wcześniejszej emerytury - wątpliwości co do oceny warunków wykonywania pracy, które mogą być usunięte za pomocą wszelkich środków dowodowych. (zob: uchwała SN z dnia 21.09.1984r. III UZP 48/84 LEX nr 14630, uchwała SN z dnia 10.03.1984r. III UZP 6/84 LEX nr 14625). Reasumując możliwym było uwzględnienie dowodów przedstawionych przez ubezpieczonego w postaci zeznań świadków. / zob.wyrok SA we Wrocławiu z dnia 17.01.2012r., III AUa 1482/11/

Zgodnie z §19 cyt. rozporz. Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. przy ustalaniu okresów pracy uwzględnia się również okresy takiej pracy wykonywanej przed dniem wejścia w życie rozporządzenia. Prace dotychczas zaliczone do I kategorii zatrudnienia w rozporz. Rady ministrów z dnia 04.05.1979r. w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia (Dz. U. z 1979r., Nr13, poz.86 i z 1981r. Nr32, poz.186) uważa się za prace wykonywane w szczególnych warunkach, o których mowa w §4 rozporz. w Wykazie A, stanowiącym rozwinięcie treści cyt. § 4 ust. 1 rozporz. Natomiast wymienienie stanowisk pracy w zarządzeniach wydanych na podstawie § 1 ust. 2 tego rozporz. ma znaczenie techniczne i nie jest rezultatem tworzenia, lecz tylko stosowania prawa (postanowień rozporządzenia) w poszczególnych zakładach. Należy stąd wnosić, że przy przyznawaniu emerytury na zasadach określonych w rozporządzeniu nie ma znaczenia nazwa zajmowanego stanowiska, lecz jedynie to, czy pracodawca zatrudniający wnioskodawcę rzeczywiście prowadził prace wymienione w Wykazie A i czy wnioskodawca prace te wykonywał w wymaganym zakresie /zob. wyrok SN z dnia 19 stycznia 1977 r., I PRN 99/76, OSNCP 1977 nr 8, poz. 145 i OSP 1978 nr 3, poz. 46 z głosem M. Seweryńskiego, orzecznictwo SN Zb. Urzęd. Izba Pracy, Ubezpiecz. Społ. i Spr. Publ. 2010/15-16, sygn akt IIUK 148/8).

W cyt. rozporz. tj. Wykazie A dział XIV Prace różne pkt. 24 wpisano „Kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżyniersko-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie”. Natomiast w Dziale X tego Wykazu w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym wpisano w pkt.1 prace przy zakładaniu urządzeń melioracyjnych, w cyt. dziale XIV wpisano pod poz. 11 prace w suszarniach z zastosowaniem podgrzewania, gdzie temperatura przekracza do 35^{((o))}C, pkt 13 prace przy spawaniu, pkt. 14 przy naprawie pomp wtryskowych, pkt. 16 prace w kanałach remontowych. Natomiast w zarządzeniu nr 16 Min. Roln. i Gospod. Żywnościowej z dnia 31.03.1988r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, uprawniających do niższego wieku emerytalnego, wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej (Dz. Urz. Min. Roln. i Gospod. Żywnościowej nr 2 poz.4) na gruncie niniejszej sprawy można by rozważać nadzorowanie pracy nad stanowiskami wymienionymi w załącz. Wykaz A dział X rolnictwo i przemysł rolno- spożywczy poz.10, przemysł paszowo utylizacyjny poz.10 i 9, Wykaz B Dział VIII transport i łączność poz. 1 i 3 oraz oczywiście Dział XIV prace różne poz. 24 „Kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżyniersko-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe

wykonywane są prace wymienione w wykazie: 1. stanowiska pracy, na których prace wykonywane są stale i w pełnym wymiarze bezpośrednio przy stanowiskach wymienionych w wykazie”.

Niewątpliwie prace, które nadzorował ubezpieczony winny były być pracami wykonywanymi na stanowiskach pracy, które zostały wymienione w cyt. Wykazie A i zarz. Nr 16. Jednakże należy pamiętać, iż zarządzenia resortowe mogą mieć znaczenie, ale jedynie w sferze dowodowej. Z faktu bowiem, że właściwy minister ustalił w podległych i nadzorowanych zakładach pracy, że dane stanowisko pracy jest stanowiskiem pracy w szczególnych warunkach, może płynąć domniemanie faktyczne, że praca na tym stanowisku w istocie wykonywana była w takich warunkach i odwrotnie, brak konkretnego stanowiska pracy w takim wykazie może - w kontekście całokształtu ustaleń faktycznych - stanowić negatywną przesłankę dowodową. Wykazy resortowe mają charakter informacyjny, techniczno-porządkujący i uściślający. /zob. wyrok SN z 22.04.11r., IUK 351/10, wyrok SN 16.11.2010r. IUK 124/10, wyrok SN z 26.05.2011r., II UK 356/10/ W związku z tym, skoro ubezpieczony nie obalił powyższego domniemania, to uznano, że praca wykonywana przez podległych mu pracowników na stanowiskach nie wymienionych w cyt. zarządzeniu nr 16 oraz rozporz. z dnia 7 lutego 1983r. nie odbywała się w warunkach szczególnych. Ponadto zeznania świadków jednoznacznie potwierdziły, iż ubezpieczony dozorował prace wszystkich pracowników zatrudnionych w danym Zakładzie, a w związku z tym także szeregu osób, które pracy w szczególnych warunkach nie wykonywały np. magazynierów, księgowych, specjalistów ds. mechanizacji czy ds. zabezpieczenia i mechanizacji, mechaników, dojarzy, oborowych, stolarzy, różnych pracowników fizycznych wykonujących prace polowe itp. Mało tego zakres obowiązków ubezpieczonego był tak rozległy, iż praktycznie zajmował się on w Zakładzie wszystkim, czyli także wieloma innymi pracami, aniżeli należącymi do ogólnie pojętej kontroli oraz dozoru inżynieryjno-technicznego, czy immanentnie z nimi związanymi typu zamawianie części zamiennych, miału, czy nawozów, dowóz mechaników na miejsce awarii, wydawanie paliwa. Oczywistym było w związku z tym dla sądu, że ubezpieczony znaczną część swoich obowiązków związanych z dozorem czy kontrolą musiał wykonywać na stanowiskach pracy jego podwładnych nie zatrudnionych w szczególnych warunkach. Orzekający sąd w pełni podziela stanowisko judykatury, że jeżeli na oddziale, którego dotyczy "kontrola produkcji i usług" - oprócz "podstawowych" - wykonywane są także inne prace, nie należące do wykazu A, to objęcie tych dodatkowych prac kontrolą nie wyłącza zakwalifikowania jej jako pracy w szczególnych warunkach. Wystarczającym jest, bowiem aby na oddziałach i wydziałach, na których czynności te są wykonywane, jako podstawowe były wykonywane prace wymienione w wykazie A, jednakże ubezpieczony tego zdaniem sądu nie wykazał. / zob. wyrok SN 18.10.2011r. III UK 17/11, wyrok SN 05.10.2011r. II UK 48/11/ Świadcownie zgodnie zeznali, iż ubezpieczony swoim ciągłym nadzorem obejmował wszystkich pracowników, praktycznie w każdej części gospodarstwa, stąd musiał się także stale przemieszczać. To z kolei łączy się nie tylko z czasem, ale również opuszczaniem stanowisk, przy których był narażony na szkodliwe oddziaływanie. Poza tym zdaniem sądu ubezpieczony nie udowodnił również, aby w tych poszczególnych miejscach czy chociażby w danym gospodarstwie., wykonywane były jako podstawowe prace wymienione w Wykazie A rozporz. z dnia 07.02.1983r. Ubezpieczony nie udowodnił także jaką część jego czasu pracy stanowił nadzór nad stanowiskami pracy uznawanymi za pracę w szczególnych warunkach, a jaką nad innymi stanowiskami. Pomimo, iż wzięto pod uwagę, że do tego czasu poświęconego na dozór czy kontrolę należy doliczyć czas, jaki pracownik poświęca także na inne czynności ściśle związane ze sprawowanym dozorem i stanowiące jego integralną część, takie jak sporządzanie związanej z nim dokumentacji./wyrok SN 24.09.2009r. II UK 31/09/ W związku z tym również nie można było mówić, aby ubezpieczony wykonywał ten nadzór stale. Wykonywanie, bowiem takich czynności w ramach zakresu obowiązków na danym stanowisku pracy uniemożliwia sprawowanie dozoru stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a w konsekwencji wyłącza zaliczenie takiego okresu zatrudnienia do pracy w szczególnych warunkach./zob. wyrok SN z dnia 24.11.2011r. sygn. akt I UK 164/11 / Należy pamiętać, iż prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym stanowi odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 27 ustawy emerytalnej i określonego w nim wieku emerytalnego, tak więc przepisy regulujące to prawo należy wyklądać w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo. Przy takim założeniu czynności ogólnie pojętego nadzoru lub kontroli w procesie produkcji wykonywanej w tych wydziałach i oddziałach, w których zatrudnieni są pracownicy wykonujący pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia, objęte poz. 24 działu XIV Wykazu A, to wyłącznie te czynności, które wykonywane są w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki, a więc polegające na bezpośrednim nadzorze i bezpośredniej kontroli procesu pracy na stanowiskach pracy wykonywanej w szczególnych warunkach (por. wyrok

Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 62/07, LEX nr 375653 wyrok SN z dnia 5 maja 2011r., II UK 326/10, LEX nr 885016).

Reasumując uznano, iż ubezpieczonemu w spornych okresach powierzono zakres czynności, który faktycznie obejmował nie tylko czynności kontroli jakości produkcji czy dozoru lecz również i inne obowiązki, które nie były immanentnie z tym związane, stąd zdaniem sądu charakter pracy ubezpieczonego nie wypełniał ściśle dyspozycji pracy określonej w poz. 24 działu XIV wykazu A cyt. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. Oznaczało to, iż ubezpieczony nie wykonywał czynności stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na stanowisku pracy związanej z kontrolą międzyoperacyjną, kontrolą jakości produkcji i usług oraz dozorem inżynieryjno-technicznym i dlatego też sporne okresy nie mogły zostać uznane za okresy pracy uzasadniającym prawo do świadczeń na zasadach określonych w art. 32 ustawy emerytalnej. Z tego względu dlatego biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy zgodnie z art. 316§1kpc na mocy art. 477¹⁴§1 k.p.c. uznano, iż brak było podstaw do uwzględnienia odwołania i dlatego też je oddalono.